Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

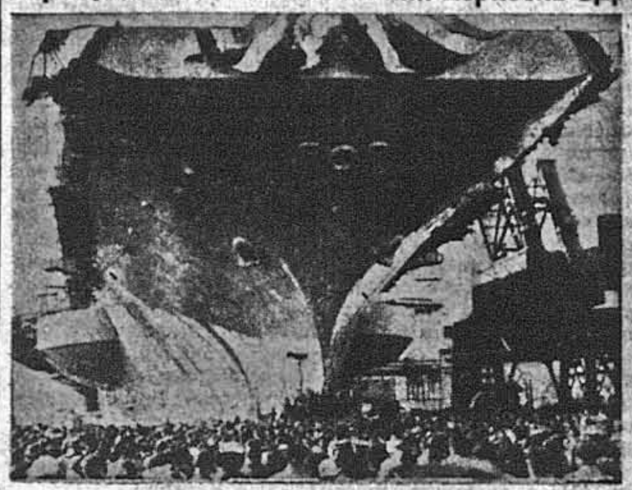
РІК LXI. Ч. 240. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 14-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1954. ЦЕНТІВ 15 CENTS No. 240. VOL. LXII.

АЙЗЕНГАВЕР ПЛЯНУЄ ДВОПАРТІЙНУ ПОЛІТИКУ В КОНҐРЕСІ

БОТЛЕР ЗАКЛИКАЄ ПРЕЗИДЕНТА ПІДТРИМУВАТИ ПОМІРКОВАНИХ РЕСПУБЛІКАНЦІВ

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер цього тижня буде вести переговори в справі програми в 84 Конґресі, який почне працю в перших днях січня 1955 року. Він нараджуватиметься спершу з республіканськими конґресовими провідниками, а пізніше з демократами. Багато республіканців заявили, що вони підтримуватимуть президента, хоч половина республіканців голосували проти догани сенаторові МекКарті, і хоч деякі республіканці займають інше становище в справі заарештованих американських летунів у комуністичному Китаї (сенатор Новленд). Це буде вже друга стріча президента з демократичними конґресовими провідниками після того, як демократи здобули більшість у Конґресі. Президент заявив, що він постійно нараджуватиметься з демократичними провідниками в справах закордонної і оборонної політики, а тільки деколи в справах внутрішньої політики. Численні демократичні члени Конґресу заявили, що вони підтримуватимуть президента в справах закордонної політики, а саме допомоги закордонові, вільнішої торгівлі з закордоном, а також і в справі закону про охорону здоров'я. Але вони заявляють, що уряд матиме клопіт із справою нових податків, підтримкою цін на фармерські продукти і в справі публічної електричної енергії. Чотири демократичні сенатори вже заявили, що вони підтримуватимуть през. Айзенгавера в справах закордонної політики. Є це сенатори Джан Дж. Спаркман, А. С. Майк Монроні, Губерт Г. Гомфрі і Майк Менсфілд. Сенатор Спаркман сказав, що президент Айзенгавер і державний секретар Джан Фостер Доллес від підписання порозуміння в справі озброєння Німеччини знову взяли ініціятиву в закордонній політиці, і тому демократи допоможуть президентові нести цей тягар закордонної політики під час праць у новому Конґресі. Спаркман висловився проти порозуміння в Женеві, згідно з яким поділено В'єтнам. Три інші названі демократичні сенатори заявили, що вони підтримають змагання президента до поширення та полегшання закордонної торгівлі ЗДА із закордонними державами. Президент просив 83 Конґрес про продовження закону про торгівлю з закордоном на три роки, але 83 Конґрес продовжив цей закон тільки на один рік, і тепер знову Конґрес мусить вирішувати цю справу. Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер давав поради президентові, як він повинен діяти в новому Конґресі, щоб здійснити свою програму. Ботлер казав, що президент повинен йти разом із поміркованими республіканцями і демократами, і тоді уряд матиме можливість здобути більшість у Конґресі для своїх законопроєктів. Коли президент зірве із „старою ґвардією" республіканців, казав Ботлер на радіовій стації CBS, тоді демократи його „ґаряче" підтримають, бо демократи будуть підтримувати кожну „конструктивну програму", яка є корисна для більшости американського народу. Ботлер нарікав знову, що президентові не вдалося досі об'єднати коло себе навіть республіканців, а не то всього американського народу. Також сенатор Вільям Ф. Новленд заявив, що, згідно з його переконаннями, панувативе „основна гармонія" між республіканцями і урядом президента Айзенгавера. Провідник республіканців у Сенаті заявив також, що він вірить у те, що й демократи підтримають уряд президента в закордонній політиці та в деяких справах внутрішньої політики.

Охрещено найбільший воєнний Корабель ЗДА

Нюпорт Нюз, Вірджінія. Дружина покійного першого секретаря фльоти Джеймса Форрестола охрестила перший 59,650-тоновий літаконосець з кляси Форрестола, який є найбільшим воєнним кораблем у цій країні. Цей літаконосець — це „найдовший, найширший і, можливо, найважчий воєнний корабель світу". Під час церемонії хрещення були присутні коло 3,000 осіб, старшин, урядовців та робітників, на чолі з секретарем оборони Чарлзом Е. Вилсоном. Ця проста церемонія хрещення означає нову епоху в будові воєнних кораблів. Цей літаконосець має возити літаки, якими можна буде бомбардувати кожну місцевість у світі. Літаконосець кляси Форрестола відзначається не тільки своїми великими розмірами, але має й інші найновіші архітектурні й бойові прикмети, яких не мали дотеперішні бойові кораблі. За будову літаконосців цього типу довший час велася боротьба, і ще недавно англійський пол. маршал віконт Монтґомері заявив, що в добу атомової й водневої бомб великі літаконосці є „перестарілі", але команда американської фльоти не погоджується з цією думкою і обстоює збудувати ще чотири такі літаконосці, які потрібні будуть для стратегічного бомбування на випадок крайньої необхідности, це значить ворожої атаки на ЗДА.

В Німеччині і Франції розпочали ратифікацію Паризького договору

Бонн. — Вища палата західньо-німецького парляменту, так звана Союзна Рада, „Бундесрат" (нижча палата парляменту це „Бундестаґ") прийняла більше, як двома третинами голосів всі Паризькі протоколи, за вийнятком одного про німецько-французьке порозуміння в справі Зарщини. Ратифікацію того останнього договору відложено до часу отримання додаткових вияснень від Франції а саме щодо тимчасового чи постійного характеру умови і щодо свободи діяння для всіх зарських німецьких партій. Вся та ратифікаційна процедура тривала 25 хвилин і канцлер Аденауер навіть не забирав слова. — Майже одночасно комісія для закордонних справ французького парляменту поручила парляментові ратифікування всіх Паризьких протоколів. Щоправда, та постанова про признання німцям права озброїтись перейшла лише 16 голосами проти 15 при 11-ох, що стрималися. Всі інші протоколи, щодо признання Зах. Німеччині суверенности і т. д. прийнято великою більшістю голосів.

Також у Франції прем'єр Мендес-Франс з успіхом спротивився спробам відложити ратифікацію Паризького договору. Спроби відложити ратифікаційну процедуру вийшли з двох сторін. Кол. прем'єр Рене Маєр зголосив внесок, щоб почекати, поки в Зарщині відбудеться плебісцит над німецько-французьким порозумінням щодо цієї країни, а один із послів групи генерала де Ґолля зголосив додаток до договору, згідно з яким важність договору, навіть після його ратифікації, мала б бути припинена на три місяці, потрібні для переведення переговорів з Совєтським Союзом, які виключали б потребу самого договору.

Рада Европи за швидку ратифікацію Паризьких протоколів

Штрасбурґ. — У Штрасбурґу закінчилася сесія Европейської Дорадчої Асамблеї, званої коротко Радою Европи, прийняттям резолюцій, що ними поручається всім заінтересованим державам чимшвидше ратифікувати Паризький договір. Резолюція, що торкалася західньо-німецького озброєння, була прийнята 82-ма голосами проти 7-ох при 14-ох, що стрималися. 77 голосів проти 5 і при 5, що стрималися, висловились за негайним затвердженням компромісу, — прийнятого в Парижі між Аденауером і Мендес-Франсом у справі Зарщини. Дебатовано теж справу переговорів з СССР про з'єдинення Німеччини. Рада Европи, що має дорадчий голос, але чималий моральний авторитет, була подумана, як вступна стадія до тіснішого федеративного об'єднання европейських держав. З упадком Европейської Оборонної Спільноти з її федеративною концепцією, існує острах, що й авторитет Ради Европи падатиме в користь міждержавних бльоків.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ВІДМОВЛЯЄ О.Н. ПРАВА ЗАЙМАТИСЬ СПРАВОЮ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ

Токіо. — Хоча телеграма генерального секретаря Гамершилда про його бажання прибути до Пейпінґу наспіла туди ще в п'ятницю пополудні, проте до неділі вечером не було ніякої відповіді від комуно-китайського уряду. Зате комуністичне радіо з Пейпінґу оприлюднило статтю з офіційного органу комуно-китайського уряду з запереченням права Об'єднаним Націям узагалі займатися справою ув'язнених американських летунів. Комуністичний Китай стоїть на становищі, що це його внутрішня справа — покарати „шпигунів" і що винуватими є тільки З'єдинені Держави, які тих „шпигунів" насилають. У тій радіо-передачі нічого не говориться про найголовніші арґументи ЗДА й тих 47 держав, що голосували за осудженням комуністичної поведінки: 1) що всі воєнні полонені з Корейської війни мали бути вимінені найдалі до дня 25 вересня 1954, при чому, за виразним ствердженням договору про перемир'я це торкалося також тих полонених, які чимсь провинилися, і 2) що ув'язнені американці були взяті в полон в повній військовій уніформі, отже закид, наче б вони були вислані для ведення шпигунської роботи в комуністичному Китаї, цілком нісенітний.

Представник Англії в Об'єднаних Націях, міністер Натінґ, промовляючи в телевізійній програмі, заявив, що Англія цілком підтримує Америку в справі ув'язнених летунів і що закид шпигунства „не є вартний навіть однохвилинної призадуми". — Знову ж командант Американського Леґіону, себто єдиної загально-державної американської комбатантської організації, Сіборн Коллінс, заявив, що Леґіон підтримує думку про морську бльокаду проти комуністичного Китаю, якщо заведуть мирні заходи для звільнення ув'язнених американських летунів. Комуністичний Китай, заявив Коллінс, не зможе втриматися, якщо бльокада буде правильно переведена.

Генеральний секретар О.Н. хоче полетіти до Пейпінґу

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея ОН осудила в минулу п'ятницю, 10 грудня ц. р. 47 голосами проти 5 голосів совєтського бльоку, при 7-ох державах, що здержалися від голосування, комуністичний Китай за безправне притримання 11-ох американських летунів і засудження їх на довготермінову в'язницю і поручила генеральному секретареві ОН вжити заходів для їх звільнення. Цей останній негайно задепешував комуно-китайському урядові, що він пропонує уладити в цій справі нараду в Пейпінґу „швидко після 26-го грудня". Даґ Гамершілд, генеральний секретар ОН, не згадав у своїй депеші про засуд комуністичного Китаю, тільки про те, що Генеральна Асамблея ОН доручила йому місію старатися про звільнення летунів, взятих в полон 12 січня 1953-го року. Хоча така делікатна стилізація депеші мала на увазі не дразнити комуно-китайського уряду й не помешувати шансів звільнення полонених, проте знавці комуно-китайських відносин на терені Об'єднаних Націй оцінюють шанси місії Гамершилда на „зеро", повідомляє представник „Ню Йорк Таймс-у" з Об'єднаних Націй. Проте невідомо, чого жадатимуть комуно-китайці в заміну за випущення полонених, що їх, зламавши постанови перемир'я, не повернули в часі виміни полоненими. Невідомо теж ще, чи за посередництво в цій справі візьметься Індія, яка стрималась від голосування над тією справою в Генеральній Асамблеї, але буцім то розуміє беззаконність поведінки свого комуно-китайського союзника.

Затримані іміґранти перебуватимуть в готелі

Ню Йорк, Н. И. — Уряд Іміґрації й Натуралізації повідомляє, що відтепер ті нові іміґранти до ЗДА, які матимуть не в порядку документи, або з якихось інших причин не зможуть бути допущені до цієї країни, будуть приміщені не в тюрмі, а в окремому готелі. Давніше тих усіх іміґрантів приміщувано на острові Елліс під Ню Йорком, але цю установу на острові скасовано і на якийсь час всіх осіб, затриманих на острові переведи до звичайної тюрми. Відтепер нові іміґранти, що не можуть бути допущені до ЗДА, житимуть аж до вирішення їхньої долі в готелі, або зможуть жити приватно, коли за них поручиться якась поважна особа. Затримуватимуть тих нових іміґрантів, перебування яких у цій країні могло б бути небезпечним для держави або публичної безпеки. До цієї категорії належать і ті чужинці, яких уряд Іміґрації і Натуралізації хоче за якісь провини депортувати. Затримування чужинців в тюрмах гостро критикували з різних кіл громадянства, і уряд змінив своє зарядження.

ВІЧА І ДОПОВІДІ В НЮ ЙОРКУ ПІД ЗНАКОМ ВНУТРІШНІХ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ І ТРУДНОЩІВ

РЕД. М. ВОСКОБІЙНИК ІНФОРМУВАВ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ УНРАДИ, А Д-Р В. СТЕЦЬ ПРО ВОЄННУ ЕКОНОМІЮ СССР; ПРОФ. В. БАРАГУРА ДОПОВІДАВ ПРО ДИТЯЧУ ЛІТЕРАТУРУ

Ню Йорк. — Минулої суботи, 11-го грудня, в місцевому Народному Домі відбулася низка імпрез, з яких на увагу заслуговують три доповіді: ред. М. Воскобійника, члена УНРади, що перебуває на відвідинах у цій країні, про „Діяльність та завдання Української Національної Ради на тлі сучасної міжнародної ситуації", д-ра Василя Стеця про „воєнну економію СССР" та проф. Волод. Барагури, редактора „Веселки" про українську дитячу літературу.

Ред. М. Воскобійник у своїй доповіді з'ясував насамперед загальне положення в Україні, підкреслюючи стихійність боротьби українського народу на всіх ділянках проти комуно-московської окупації, говорив про постійний зріст важливости української проблеми в міжнародній політиці і на цьому тлі з'ясував працю та завдання Українського Державного Центру на вигнанні. Доповідач підкреслив, що УНРада працює виключно на базі пожертв з боку українського громадянства та не користується жадними іншими фондами. Найбільше уваги він присвятив справам української співпраці з Американським Комітетом Визволення від большевизму та його аґенціями в Европі: Інститутом дослідів історії і культури СССР, в якому вже працює біля 70 українських науковців, та в її „Радіо Визволення", яке має цілком незалежну редакцію та впродовж 16 годин кожного дня передає українські радіомовлення для України. Ред. Воскобійник підкреслював, що УНРада, йдучи на співпрацю з тими аґенціями, „ані на йоту" не відступила від тих позицій, на які два роки тому були погодились усі українські угрупування в Европі. Після віча відбулася дискусія, в якій забирали голос переважно противники УНРади, що становили на вічу більшість. В запитах і опісля в дискусії була гостра критика УНРади, головно у зв'язку з її співпрацею з „непередрішенськими приватними аґенціями". На кілька днів перед вічем була опублікована одноднівка виданої свого часу ООЧСу „Національної Трибуни", в якій поміщено фотостатичну копію листа лідера УРДП ред. Івана Багряного до п. Воскобійника з деякими компромітуючими інструкціями. Віче обійшлось без гостріших інцидентів, але назагал робило гнітюче враження. Присявних понад 300 осіб. Вічем проводив майор Вакум.

В тому самому часі в іншій залі Народного Дому д-р В. Стець доповідав про воєнну економію СССР.

На дві години раніше ред. „Веселки" проф. В. Барагура мав доповідь про українську літературу для дітей і молоді на еміґрації. Ця незвичайно інтересна доповідь, з уваги на її велику актуальність і важливість, буде в цілости передрукована на сторінках цього щоденника.

Новий Конґрес відкине законопроєкт про загальний військовий вишкіл

Вашинґтон. — Голова Комісії Збройних Сил в Палаті Репрезентантів, конґресмен Дюї Шорт, вважає, що, Конґрес знову відкине урядовий законопроєкт про обов'язковий загальний військовий вишкіл. Республіканський конґресмен заявив, що він сам 1952 року виступав проти обов'язкового військового вишколу, але тепер трохи змінив свій погляд. Більшість конґресменів на його думку, відкине навіть дещо змінений урядовий законопроєкт, який змагає до того, щоб Збройні сили ЗДА мали вишколені потрібні резерви. Майбутній голова цієї комісії, демократичний конґресмен Карл Винсон, також дуже „холодно" відноситься до урядового законопроєкту про загальний військовий вишкіл, хоч за демократичного уряду старався про прийняття цього закону. Згідно з новим законопроєктом, кожного місяця мали б покликувати до військової служби по 20 тисяч вояків, а вишкіл тривав би два роки. Крім того кожного року 100,000 вояків вишколювалися б впродовж 6 місяців, а пізніше доповнювали свій вишкіл на військових вправах, які відбувалися б впродовж кількох тижнів кожного року.

Лікарі перестерегли Папу перед напружуванням своїх сил

Рим. — Острах, що Папа Пій XII може дістати запалення-легенів, минувся, коли Папа перестав кашляти. У здоров'ї Папи прийшла дальша поправа настільки, що Папа знову переводить спокійно ночі, краще спить і краще приймає страви. Зате він настільки ослаблений, що лікарі наполегливо перестерегли Папу не напружувати надто своїх кволих сил передчасною працею. Папа, почуваючись тільки трохи краще, викликає до себе своїх помічників і переводить з ними довгі наради, встає, перебуває по 2-3 години за своїм столом. Це так виснажує його, що після того лікарі й ціле оточення є заалярмовані можливістю реакції і погіршення недуги. — Папа, назагал служаючи лікарів, не хоче слухати порад, щоб менше працював і в передвиздоровенському періоді.

В неділю 12-го грудня він виголосив знову перед заінстальоване в його кімнаті радіо промову до вірних у соборі св. Петра з нагоди висвячення монсіньйора Монтіні на єпископа. Це висвячення перевів кардинал Тіссеран у сослуженні 11-ох кардиналів і більше 50-ти архиєпископів і єпископів. Єп. Монтіні дістав відразу титул архиєпископа, зв'язаний із зверхництвом собору в Міляно. Здогадуються, що він стане з початком наступного року кардиналом.

Західня Німеччина є проти втікачів зі Сходу

Бонн. — Західньо-німецький уряд борониться проти напливу втікачів зі Сходу, замикаючи всіх втікачів у строго бережeному таборі недалеко Нюрнберґу, подібному до концентраційних таборів своїм внутрішнім режимом. Тих втікачів не приймають на працю і не признають їм, за вийнятком цілком нечисленних випадків, права політичного азилю. А що вони не мають можливости також еміґрувати за море, бо південно-американські краї, особливо Бразилія, а також ЗДА і Канада, не приймають таких недавніх втікачів зі Сходу, за вийнятком окремих нечисленних випадків, то насправді вони є засуджені на досмертну в'язницю. Американські допомогові організації стараються тепер бодай за поправу бараків і харчування в отому таборі біля Нюрнберґу. Багато втікачів вертається назад в Східню Німеччину, де вони стають показовими свідками для комуністичної пропаґанди проти Заходу.

В АМЕРИЦІ

● **30-го листопада** на дім Гюлет Годжес в місті Сайлекоґа, Алебама, упав 10-фунтовий метеор і, пробивши стіну, поранив її. Вона мусіла правуватися за цей метеор, бо команда летунства, яке відповідає за все, „що падає з неба", взяла була на власність цей метеор. Тепер летунство звернуло цей метеор пані Годжес, якій люди пропонують заплатити за нього „фантастичну суму", від двох до трьох тисяч долярів.

● **Филаделфійський хірурґ** д-р Юджен П. Спіц лікує деякі випадки епідемії у дітей при допомозі операції мозку. Він твердить, що діти, які перебули щасливо цю операцію, зовсім не втратили своєї інтеліґенції.

● **На летовищі в Джансвіллі**, Па., під час приземлювання розбився і загорівся літак з 20 особами. Літак згорів, але всі пасажири й обслуга вспіли висісти з літака. Кілька осіб легко попечених.

● **Попереднього тижня** продукція м'яса в Шикаґо була найбільша впродовж дев'ятьох років, як повідомляє Американський Інститут м'ясної продукції.

● **Адмірал Оскар Чарлз Беджер**, який перебуває на емеритурі, пропонує зорганізувати спільний штаб союзників, який займався б справою „холодної" війни проти комуністів. Цей штаб складався б із військовиків, економістів та соціяльних робітників, які опрацьовували б окремі проблеми „холодної війни".

● **Демократичний кандидат** на сенатора в стейті Ню Джерзі аж тепер погоджується признати, що його переміг республіканський кандидат Кліффорд П. Кейс, бо урядове обрахування голосів виказує, що Кейс таки направду має більшість голосів.

● **Директор Адміністрації** Допомоги Закордонові, Гаролд Е. Стассен, домагається, щоб ЗДА збільшили свою допомогу країнам Далекого Сходу в їхній боротьбі проти комуністичної аґресії.

● **Арґентинський президент** Перон далі атакує Католицьку Церкву, заявляючи, що католицькі священики ведуть боротьбу проти його режиму. „Сам нарід повинен боротися проти католицького духовенства, — сказав Перон, — і якщо буде треба, то я очолю цей рух народу проти тих, хто поборює уряд". Часописи твердять, що авторитет Перона підупав після того, як він почав боротьбу з Церквою.

Академія в 10-річчя смерти Митр. Шептицького в Ню Йорку

Ню Йорк, Н. И. — В неділю 12 грудня ц. р. в великій залі Українського Народного Дому в Ню Йорку відбулася Святочна Академія в десятиріччя смерти Митрополита Андрея Шептицького. Програма цієї Академії складалася з співів Хору Церкви св. Юра під диригентурою проф. Т. Онуфрика, промови о. д-ра Михайла Ваврика, ЧСВВ, гри на скрипці скрипаля В. Цісика і деклямації вірша О. Бабія у виконанні п. І. Мироновича. Оперовий співак Михайло Мінський відспівав три пісні. Академію відкрито відспіванням Американського Гимну, а закінчено співом „Ще не вмерла Україна". Акомпаніювала п. Є. Чапельська. Публіка виповнила залю по береги.

● **Сирія** і одинадцять інших арабських та азійських держав почали кампанію в Об'єднаних Націях проти правління Франції у Марокко. Репрезентант Франції не бере участи в цих дебатах, стоячи на становищі, що це — внутрішня справа Франції і тому ОН не мають права до неї втручатись. Представник Сирії скаржився на мовчанку Америки, коли Франція скинула з уряду й вивезла з Марокко популярного серед місцевого населення султана Сіді Магомеда бен Юссефа Арафу.

ПОМЕР НАГЛО ДИРЕКТОР МІЖУРЯДОВОГО К-ТУ ДЛЯ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ МІҐРАЦІЇ

Женева. — Гю С. Гібсон, заслужений і довголітній американський дипломат, директор міжурядового Комітету для Европейської Міґрації, помер у неділю 12 грудня вечером в своєму помешканні недалеко Женеви на удар серця у віці 71 року. Гю Гібсон головував ще тиждень тому на сесії згаданої організації у Женеві, на якій були присутні делеґати з 24-ох країн. Гібсон заявив був на відкритті тієї сесії, що політичне й економічне життя Европи може бути устабілізоване тільки тоді, коли 5 мільйонів бездомних і безробітних европейців переселиться в заморські країни. Він був щирим приятелем втікачів зі Сходу, розуміючи їх недолю, і заступався за облегшенням їх в'їзду до ЗДА. З приводу його смерти висловив свій великий жаль державний секретар Дж. Ф. Доллес і колишній президент Г. Гувер.

● **У Мадриді** відкрито новий англійсько-американський шпиталь на 21 ліжок з усім модерним устаткуванням. Збудувало його Еспанське Т-во Приятелів Англії й Америки.

В СВІТІ

● **Гарматний поєдинок**, ведений з комуно-китайського мостового причілку Амой на китайському суходолі й націонал-китайського острова Квімой значно підсилився, — сказано в комунікаті з Формози. На Квімой упало за один день 214 гарматних стрілен. В людях і матеріялах не було ніяких втрат.

● **Еспанський диктатор Франко дідом**: його донька Кармен, маркіза де Вілляверде, повила в резиденції свого батька першого сина, який дістане ім'я діда — Франсіско.

● **Д-р Вільям Томпсон**, 70-річний англійський єпископ, що його видалили були з Ірану за урядування старого Моссадека, вернувся тепер до Ірану виконувати свої духовні обов'язки.

● **Сер Персі Спендер**, представник Австралії в Об'єднаних Націях, обурився твердженням наступника Вишинського в ОН Маліка, що — мовляв — перемир'я в Кореї підписував не уряд комуністичного Китаю, а „китайські добровольці". „Хто озброїв цих „добровольців", хто довозив їм зброю і муніцію, хто їх харчував і хто їм платив?" — запитав поденервовано сер Спендер і дійшов до висновку, що совєтська оборона китайських комуністів є найкращим доказом, що цих останніх треба — осудити.

● **У всій північно - західній** Европі, включно з Данією і Ірляндією, вже два тижні панує препогана погода: метелиця з сильним вітром. Північна частина столиці Ірляндії, Дубліну, дуже потерпіла від повені. Коло 60 рибалок згинули на семи човнах, що перевернулись під час шторму.

● **Англійський маршал Монтґомері** став предметом гострого нападу соціялістичних послів у парляменті, які обурювались, чому маршал не передав негайно по закінченні війни до державного архіву або музею документів з часу війни, а затримав їх, як свій приватний архів. Черчил боронив старого маршала, заявляючи, поки маршал є в чинній службі, він не мусить позбуватись свого архіву.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОБАЖАНІ ГОСТІ

Деякі події, що заіснували в останніх днях, переконують, що світло смолоскипа, якого тримає в руці Статуя Свободи при в'їзді до нюйоркського порту, ще не згасло, що Америка не тільки говорить, але й в практиці продовжує ту світлу традицію, якій цей континент завдячує свій ріст, свою велич і свою могутність: давати притулок та приймати до своїх гостинних берегів тих, які втікають від переслідувань і гніту. Ствердив це офіціяльно державний департамент у своїй дипломатичній відповіді на ноту комуністичного уряду сателітської Польщі в справі польських моряків.

Недавно національно-китайські власті на Формозі придержали у Формозькій протоці два польські торговельні кораблі, „Праца'' і „Готтвальд'', що були в дорозі до червоного Китаю. 22 члени залоги цих кораблів скористали з нагоди і попросили американського азилю, як політичні втікачі. Комуно-польський уряд у своїй дипломатичній ноті з 20-го листопада ц. р., нав'язуючи до тої події з 4 жовтня мин. року, обвинувачує ЗДА, що вони „спричинились'' до захоплення кораблів, і домагається видачі моряків.

Державний департамент у своїй відповіді рішуче відкидає комуно-польські інсинуації про будь-яку американську участь в затриманні „Праци'' і „Готтвальда''. А в справі азилю для моряків офіціяльно стверджує, що до „традиції нашої політики належить давати азиль тим, що терплять гніт'', і що ми „вітаємо й вітатимемо таких осіб, які — як офіцери і моряки „Праци'' та „Готтвальда'' — шукають притулку в цій країні''.

Цю заяву державного департаменту, без сумніву, підтримає весь американський нарід, переважну частину якого становлять нащадки історичних скитальців, що в різних періодах історії втікали від гніту та переслідувань, шукали і знайшли в цій країні захист, вимріяну волю і всі об'єктивні можливості „змагати до щастя''.

На такій політиці Америка ще ніколи не завелася і не заведеться. Вона свідома того і доказом цього може бути незвичайно цікавий для нових іміґрантів коментар „Н. И. Таймсу'' з приводу виставки праць новоприбулих, яка відбувається тепер в Карнеґі Інтернешенел Сентер, навпроти будинку Об'єднаних Націй. У цьому коментарі читаємо:

„Кількість утікачів з опанованої совєтами Східньої Европи нараховується в З'єдинених Державах Америки та інших країнах вільного світу на сотні тисяч осіб. Що ці відважні душі, які воліли залишити свої доми і радше терпіти нестатки, ніж жити в неволі, мають багато дечого вартісного внести для вільного світу, це само собою розуміється. Але велич і характер їхнього вкладу рідко коли була виявлена так, як тепер, на виставці цих утікачів в Карнеґі Сентер... Навіть припадковий відвідувач цієї виставки швидко переконається, що комуністичний терор прогнав у вільний світ чоловіків і жінок із таланом і геніяльністю в найрізноманітніших ділянках науки і культури... Ми, американці, всі є іміґрантами або нащадками іміґрантів і не повинні б потребувати пригадки про те, як наша країна збагатилась тими, які шукали захисту від чужоземних тиранів. Але, якщо ця пам'ять у декого з нас притупилася, то відвідини виставки дадуть нам промовистий доказ на те, що ці останні втікачі мають дух тих піонерів, які встановили цю багату країну перед сторіччями''.

Це повинна мати на увазі і наша, одна з наймолодших національних груп у цій країні, українська спільнота. Вже сьогодні ми могли б подати довгий реєстр того великого культурного, наукового та іншого духового багатства, що його принесли в цю країну навіть наші найновіші співгромадяни. Маємо всі причини пишатися тим великим признанням, яке зацитовано за передовою американською газетою, без уваги на те, чи на цій виставці є експонати української творчости. Але це теж зобов'язує. В Европі ще кілька тисяч українців, яких можна переселити до цієї країни, чекають на наші завірення і нашу допомогу в переселенні. ЗУАДКомітет робить усе можливе, щоб здійснити вимагані законом передумови приїзду до Америки цих направду побажаних гостей. Підписом іміґраційних завірень та грошовими пожертвами ми спричинимось до того, щоб світло волі і людяности із смолоскипа Статуї Свободи спалахнуло ще ясніше.

ГОСТІ У ВАШИНҐТОНІ

Коротка хронікарська вістка у газеті про приїзд якогось чужинецького гостя до Америки не дає читачеві уявлення, які клопоти зв'язані з кожною такою візитою.. Тим часом чужинецькі гості не переводяться. Королі чергуються з імператорами і президентами, потім ідуть прем'єр-міністри і рядові міністри, яких буває стільки, що вони вже майже „не рахуються''. Приїздили вони і в попередні роки, але — зі зростом потуги та багатства ЗДА і міжнародного напруження — паломників до Вашинґтону стало далеко більше, як до будь-котрої іншої столиці у світі. І вони витворили цілу проблему, для розв'язування якої покликано окремий уряд із штабом службовців у рямцях державного департаменту, ну, й очевидно — з величезним бюджетом. Бо відповідно до того, хто приїздить, треба його інакше приймати, а кожне прийняття — це не тільки справа витрати часу, ділових нарад, бенкетів і т. д., але й справа — грошей. Раніше, до 30-их рр. нашого сторіччя, закордонні гості покривали бодай частинно свої видатки, зв'язані з перебуванням в ЗДА, а в усякому разі не коштували нашій державі забагато. Вони мешкали звичайно в амбасадах своїх держав, або в багатих американців із „сосайті'', з якими були знайомі, чи мали якийсь зв'язок. Відколи ж Франклін Делано Рузвелт вернувся з подорожі по Південній Америці, під враженням люксусових прийнять, влаштовуваних йому у тамошніх країнах, він почав сам запрошувати закордонних достойників і заохочувати їх відвідувати Америку — на державний американський кошт. І вони почали напливати у такій кількості, що треба було виготовити твердий правильник, як із ними поводитись, як до кого з них ставитись, як частувати і скільки на кожного витрачати грошей американського платника податків.

За несповна два роки, відколи президент Айзенгавер спровадився до Білого Дому, Вашинґтон гостював: одного короля, дві королеви, одного імператора, одного генерального губернатора, чотирьох президентів, п'ятьох прем'єрів, одного наступника престолу й одного генерального комісара. Закордонні міністри, міністри фінансів і члени чужинецьких парляментів, як уже сказано, „не рахуються'', так їх було багато. Щоб мати уявлення, скільки приїздить тих чужинецьких гостей, придивімось їм тільки за один місяць листопад цього року: З самого початку місяця приїхала була Єлисавета англійська, королева-мати, вступивши, так би мовити, в ще „теплий'' слід західньо-німецького канцлера Аденауера. Тільки-но вона виїхала з столиці, як приїхав японський прем'єр Йошіда, і в Парижі вже докладно вирахували, коли він виїде, щоб міг приїхати Мендес-Франс. Він ще був у Ню Йорку, як уже приїхав австрійський канцлер Рааб. В грудні приїхав цейльонський прем'єр Котелявела, а тепер перебуває тут іранський шах Різа Палеві з своєю молодою дружиною Зораєю.

З найбільшою парадою приймається, очевидно, коронованих чи некоронованих голів держав. З нюйоркського, чи іншого порту, куди приїздить гість, забирає його спеціяльно висланий по нього літак і привозить до Вашинґтону, де звичайно вітає його на летовищі віце-президент Ніксон. Коли такий гість висідає з літака, гримить 21 гарматний стріл, після чого відбувається формальне знайомлення з кількома найчільнішими американцями, що вийшли назустріч, прийняття військової дефіляди, позування перед фотографами і т. п. Колона авт, звичайно з військовою оркестрою, проводить гостя до дистриктової управи, де йому вручають „ключ від міста''. Потім автокада їде до Білого Дому, де — здебільша перед самим домом, чи на сходах — чекають вже президент Айзенгавер і його дружина. Такий гість залишається ночувати бодай на одну ніч у Білому Домі, про який існує у Вашинґтоні дотеп, що це — „найдешевший готель у столиці''. Кожний, хто ночує в Білому Домі, є гостем президента. Для нього влаштовується парадний обід з шампанським вином і вибагливими стравами. Рахунок оплачує не президент, а державний департамент. На такому обіді учасники сідають за столом згідно з строгими приписами протоколу. Найближчого дня достойний гість переїздить з Білого Дому до Блер Гавзу, що його придбав державний департамент спеціяльно для таких цілей. Кухар у тому домі мусить добре вважати, чи випадком достойний гість не є мусульманином, щоб не приготовити йому свинини. Коли гостював у ЗДА Гайле Селяссі, етіопський імператор, було б невибачливим промахом, якби експерт з дипломатичного протоколу не перестеріг кухаря, що коптійська Церква забороняє своїм вірним їсти водні птахи, з качкою і гускою включно. В той вечір державний секретар дає парадний обід. Гість реваншується обідом в амбасаді своєї держави. Менше значних гостей вітає на летовищі державний секретар, звідки везе їх безпосередньо до Блер Гавзу. Президент приймає їх не обідом, а полуденком. Вийняток з-поміж прем'єрів становить Черчил, який завжди мешкає у Вашинґтоні, і то весь час, у Білому Домі, як особистий приятель президента і його гість.

Якими грішми розпоряджає державний департамент на ті цілі — невідомо, бо фонди, що їх призначає парлямент, вагаються між 250.-000 і мільйоном долярів. Ці відвідини є також найбільшим ударам по особистому бюджеті президента (дарунки!). Відвідини чужинецького прем'єра коштують американському урядові коло 5,000 долярів. Коли закордонна королівська пара хоче зробити прогулянку по всій Америці (як, напр., грецька пара в минулому році), то така гостина коштує коло 50,000 дол. З погляду скарбника найприємнішими є ті гості, почот яких не переступає 5 осіб. Вони є гістьми держави, відколи вступили на американську землю, до часу її залишення.

Ярослав Пастернак

АРХЕОЛОҐІЯ В СССР

1

Під таким заголовком появилася цього року, в російській мові, праця проф. д-ра М. А. Міллера, як ч. 12 першої серії видань Інституту для вивчення історії й культури СССР. Автор, заслужений дослідник в ділянці археології й старовинної історії південної України, дав у ній історію археологічних дослідів на терені кол. царської Росії, пізніше СССР, в тому числі й України, від найдавніших часів (XVII. ст.) аж по сьогодні.

Такий ретроспективний огляд перейденого шляху в окремих ділянках науки є корисний, бо він виказує, як зроджувалися перші ідеї наукових дослідів, що впливало на зміну поглядів та метод праці, які досягнення добуто та в чому слід поглибити дальші досліди. До того праця М. Міллера цікава не тільки для вузького кола фахівців, праісториків та клясичних археологів, але також для істориків, музеологів та краєзнавців.

На вступі до першої частини (період царського панування) автор стверджує, що географічне положення південної частини Росії, зокрема України, обумовило велике нагромадження пам'яток старовини, головне у її південній, степовій частині. Сотні тисяч могил залишилися від того часу, як племена скитів, сарматів, тюрків та монголів понад 2,000 років кочували по українських степах, і саме ці могили були в першу чергу граблені „шукачами скарбів'' і тільки згодом досліджувані. Другим предметом розшуків та пізніших дослідів були останки грецьких колоній у Причорномор'ї.

Ми передусім зацікавлені історією археологічних дослідів в Україні і тому з особливою увагою слідкуємо за думкою автора, що веде нас у початкову стадію дослідів старовини в Україні, які мали вплив на розбудження археологічної думки в цілій царській Росії. Перший поштовх до зацікавлення царського уряду старовиною взагалі дало принагідне викопання костей мамута 1679 р. у с. Вільшанці на Харківщині. З половини 18 ст. предметом дослідів стала передусім Україна, спершу Крим, відтак степи з багатими скитськими могилами та залишки грецьких причорноморських колоній.

Далі автор подає, що перший в цілій царській Росії публічний археологічний музей був заснований в Криму, в Керчі (1826), а перше археологічне товариство було теж на Україні, в Одесі (1839). Сильний, як на ті часи, розвиток археології в царській Росії у першій половині 19 ст. а головне в Україні, звернув на себе увагу вчених цілої Европи, і це привело до створення Імператорської Археологічної Комісії (1850) для об'єднання археологічних дослідів та керування ними.

В дальшій частині праці М. Міллер пише, що в другій половині 19, та на початку 20 ст., до часу революції, в період інтенсивної активности російських археологів графів А. Бобринського та С. Уварова, найбільш важливі археологічні відкриття, що мали европейське значення, були зроблені саме в Україні. Було це відкриття загальновідомих сьогодні культур: трипільської (В. Хвойка), полів поховань (В. Хвойка), салтівської (В. Бабенко) та ґотських могильників (Н. Репніков). Водночас почалися систематичні розкопи на терені колишніх грецьких колоній у південній Україні, і всі „ці роботи піднесли російську археологію до европейського рівня й зіграли значну ролю в її дальшому розвитку'' (стор. 28). Деякі з російських археологів, як А. Бобринський, В. Фармаковський, Н. Репніков, Н. Весоловський, своє відоме в науці ім'я завдячують саме своїй праці в Україні.

Тоді виникло по всій російській імперії багато приватних збірок старовини, появились були їх ілюстровані каталоги і найкращим з них був знов київський збірник Ханенків, з текстом В. Антоновича.

У перших пореволюційних часах — розказує далі М. Міллер — за так званого „НЕПУ'', археологія в СССР не змінила ще свого наукового обличчя і її представники могли далі вільно працювати за давніми плянами й методами. По всьому Союзу зароїлось від краєзнавчих організацій з перевагою археологічної тематики в праці. Для археологів виникло нове поле праці на „новобудовах'', і знов перша така і досі найбільша в СССР була праця археологічної експедиції на Дніпрельстані (1922-32), у якій М. Міллер брав активну участь та на закінчення організував археологічну виставку в м. Запоріжжі. На жаль, досі не був ще публікований загальний звіт з розкопів експедиції, який в рукописі переховується в архіві УВАН у Мюнхені.

Та після перших років „просперіти'' в совєтській археології прийшла реакція — повний розгром старих археологів компартією. Одних тільки українських „репресованих'' археологів начислює М. Міллер 23. Ліквідований був теж Всеукр. Археол. Комітет (ВУАК) у Києві. Водночас назва „археологія'' була заступлена новою — „історія матеріяльної культури'', але у 1935 р. привернено давню назву з додатком „советская'' для відмежування її від „буржуазної''.

В останніх передвоєнних роках — подає М. Міллер — за наказом партії була змінена теж тематика праць археологів. Підкреслено значення дослідів на терені старих руських городів, як центрів найдавнішої політичної організації східніх слов'ян, і цій темі була присвячена окрема всесоюзна сесія археологів весною 1941 р. у Ленінграді.

В останньому розділі своєї

(Продовження на ст. 3-ій)

З совєтської преси

ПЕТРУСЕВА ШКОЛА

Московська „Правда'' (ч. 197) вмістила під цим заголовком малий фейлетон, зазначивши, що це є переклад з українського. Перекладаємо його дослівно назад з російського, як образ сучасного українського села („найбільшого в районі''), де до 1954 року влада не спромоглася відбудувати бодай одної з трьох, що були перед війною, шкіл. Отакі є контрасти в Совєтському Союзі: упосліджене українське село з неписьменними дітьми і новозбудовані хмародери московського університету.

У Павла Денисовича Бідненка було родинне свято — народився у Бідненка наслідник. Зібралося багато друзів. Прийшов і голова Кулажинської сільради Яким Іванович Нечипоренко. Друзі поздоровляли батьків.

— За сім років наш новонароджений за шкільну парту сяде, — сказав голова сільради.

— Правильно, тільки от з школою у нас негаразд, — докинув дід новонародженого Денис Опанасович Бідненко. — Наше село — найбільше в районі. Перед війною три добрих шкільних будинки було, та все гітлерівці спалили.

Дід мав рацію: кулажинська школа розміщена тепер по різних кутках села в кількох старих темних хатах.

— Самим нам школу не збудувати. Написав я до Полтави, сподіваюсь, область допоможе, — сказав голова сільради.

І щойно він промовив це, як за вікном промайнуло обличчя дижурної з сільради.

— Якиме Івановичу, вам лист!

— Може, про школу? — сказав Нечипоренко, і в голосі його забриніли радісні нотки.

Припущення було правильним. Це був лист про школу. Одначе для радости голова сільради не мав ані найменшої підстави. Завідувач Полтавського відділу народної освіти тов. Ричко сухо повідомляв, що „плян будівництва об'єктів'' на 1947 рік вже затверджено і включати до нього кулажинську школу — запізно.

— Що ж робити! — сказав, очунявши від удару, Нечипоренко. — Вишлемо заявку на слідуючий рік.

Минув рік, але й нова заявка не допомогла. Тоді голова Кулажинської сільради почав писати про школу на різні адреси: і до районових, і до обласних, і до республіканських організацій. Нарешті, той же таки тов. Ричко повідомив, що Рада Міністрів УСРР дала вказівку розпочати будову кулажинської школи в 1949 році. Кулажинці тріюмфували. І хоч технічну документацію повинен був приготовити Гребінківський відділ народної освіти, кулажинці зробили її своїм коштом, аби швидше побудувати школу в рідному селі. Залишилося тільки одно: почати будову. Аж тут прийшов лист від Ради Міністрів УСРР. А в листі говорилось: „У зв'язку з тим, що плян шкільного будівництва на 1949 рік затверджено, Рада Міністрів УСРР доручає Полтавському облвиконкомові передбачити будову школи в с. Кулажинцях... на 1950 рік''.

А в 1950 році сільрада одержала нове повідомлення, в якому було сказано, що будову школи переноситься на 1951 рік.

— Ой, щось тут не так. Мабуть, нашу школу сплутали з якоюсь іншою. А поїжджай-но ти, Нечипоренку, сам до Києва.

Морозяного січневого вечора 1951 року їхав Яким Іванович на станцію. Біля хати Павла Бідненка він побачив діда Дениса Опанасовича.

— Чого ти, Якиме, так довго з Петрусевою школою зволікаєш! Новонародженому незабаром уже за парту сідати, — пробурмотів дід.

— Нічого, до самого міністра дійду, а школу таки збудуємо! — крикнув Нечипоренко з саней.

Заступник міністра освіти тов. Філіпов прийняв Нечипоренка дуже привітливо.

— Як, все ще не почали будувати? — щиро здивувався він. — Що за нехлюйство! Я обіцяю вам, що в наступному 1952 році школа буде.

У січні 1952 року до сільради прийшов черговий лист з Держпляну УСРР. Розпечатуючи листа, Нечипоренко весело підморгнув до односельчан:

— Ну, тепер ось побачите. Якщо вже обіцяв сам заступник міністра — можна вважати, що школа вже в нас у кишені.

Витягнувши з конверта листа, Нечипоренко почав урочисто читати вголос. „Повідомляємо вас'', — прочитав він перші слова, але враз замовк і зблід.

— Читай далі! — загомоніли односельчани.

„Повідомляємо вас, що будова вашої школи є тепер неможливою в зв'язку з відсутністю технічної документації''.

— Еге, воно й видно, що в кишені, — єхидно сказав дід Денис. — Та тільки не знати, хто і що в кишені.

Усім селом писали кулажинці послання до Ради Міністрів УСРР. Вони з обуренням розповідали про п'ятирічну тяганину з будовою школи, про те, як діти вчаться в неможливій тісноті, про те, що районова санітарна інспекція заборонила вчитися в аварійному приміщенні.

Лист був тривожний, і працівники Ради Міністрів УСРР вирішили, кінець-кінцем, розірвати довголітнє паперове павутиння, що його сплели численні бюрократи. Вони дали категоричну вказівку Полтавському облвиконкомові включити кулажинську сільську школу в плян будівництва на 1953 рік. Кулажинці знову піднеслися на дусі. І вже зовсім святковий настрій охопив їх, коли навесні 1953 року до села приїхали інженери й техніки з Полтавського облпроєкту. Вони вирили, на території нинішньої школи декілька ям, зробили аналізу ґрунту і, весело сказавши: „Скоро приїдемо будувати школу!'' — поїхали собі геть.

З того часу інженери на селі більше не появлялися. Коли осінні дощі щедро заливали водою ями, Нечипоренко вирішив востаннє звернутися до обласного відділу народної освіти. Звідти сухо відповіли, що будову школи в Кулажинцях проєктом пляну передбачено тільки на 1954 рік.

Якось улітку, вертаючись з поля, зайшов Нечипоренко до Павла Бідненка. Павла вдома не було. З хати вийшов тепер уже семилітній Петрусь.

— Ну, Петре, як поживаєш? Великий виріс, книжки, мабуть, читаєш?

— Так. Восени до школи піду! — гордо заявив Петрусь. — Дядьку Якиме! У нас цього року буде нова школа, правда?

Яким Іванович промовчав. Засмучувати хлопця йому не хотілось... На питання Петруся міг би відповісти зараз, мабуть, тільки міністер освіти Української СРР. Та чи він відповість?

м. Полтава

Ф. Бабинський,
В. Майорчик

Володимир Янів

НІМЕЦЬКІ ДОСЛІДНИКИ ЕВРОПЕЙСЬКОГО СХОДУ НА МАНІВЦЯХ

(4)

Не добачивши, чи не схотівши добачити тієї основної різниці, організатори з'їзду, а насамперед Гелльпах, як основний доповідач з найбільшою питомою вагою, не зважаючи на акцентованість своїх постулятів і на позірну сміливість тез, насправді не виявили справжньої відваги, яка дозволила б їм зрезиґнувати з ілюзоричної, зрештою, можливости примарливого союзу з могутнім партнером на користь більш реального, хоч куди менше ефектного, союзу з „новими'' силами, які хочуть скинути російське ярмо. В такий спосіб німці самі закопують свою останню шансу включитися в перебудову Сходу Европи, чи самої Европи. І тому їх наполегливе шукання з допомогою науки випливти на вирві води в даному випадку мусить закінчитися повною невдачею, підкреслюючи зрештою ще раз, що німці, як політики і як дипломати, розчаровують.

Німецька педантерія

А що вони в дійсності закопують шансу, в цьому переконує німецька педантерія, з якою вони приступають до здійснювання прийнятих плянів і яка виключає різні можливості і справді творче шукання. Доказом цього став і сам з'їзд, який міг справді дивувати організованістю. Це була зразково функціонуюча машина, коли доповідачі логічно одна з одної випливала, одна одну доповнювала, одна одну підсилювала. Тільки така машина дуже побажана, коли стане на правильній дорозі; коли ж вона, навпаки, на фальшивому шляху, то ніщо її вже не спинить від катастрофи, бо зразкова організованість і передумання деталів вбиває у німців здоровий критицизм. Так було й цим разом. Організаторів на манівці повела ілюзія, в реальність якої вони повірили і здійсненність якої педантично доводили, всупереч фактам і здоровому глуздові.

Праця секцій

По інавґураційній доповіді праці проходили в трьох секціях, а саме: історичній (неділя, 17. X., після обіду), господарській (18. X., вранці) і церковній (18. X., після обіду). В кожній Секції була низка доповідей на спільну тему, після чого відбувалася спільна дискусія, на яку призначено дуже мало часу.

Спільною темою історичної Секції були: „Епохи европейської історії і участь у них слов'ян''. Тему поділено за епохами і про поодинокі з них говорили три різні науковці (середньовіччя — доп. Гелльман з Фрайбурґу, переходова доба — доп. Штекле з Відня, новітні часи — проф. Вітрам з Ґеттінґену). Як можна було заздалегідь сподіватися, доповіді дали позитивну відповідь, підкреслюючи великий вклад слов'ян у спільну европейську історію й культуру. Таким чином всі доповіді доводили правильність основної тези Гелльпаха про можливість, а тим самим про потребу включити слов'янський світ у европейську співпрацю, при чому наголошено, зокрема, „европеїзм'' Росії. Іншими словами: „бажання стало батьком наукових концепцій'', а політична тенденція повела науковий дослід на манівці. „Переоцінка і поставлення нової проблематики'', які були почесними завданнями праць Секції і які були самоявно заповіджені у програмі, виявилися доволі безвартними. А шкода! Коли керівник дискусії у історичній Секції, проф. Маркерт з Тюбінґену, ствердив, що німецька історична наука в останніх 2-3 роках зробила в ділянці дослідів европейського Сходу великі поступи, то це незаперечна правда. Передусім, німецька наука перестала легковажити слов'ян, як партнера (як це було давніше). Не дасться заперечити й інших позитивів: княжого періоду нашої історії не зараховують тепер німецькі дослідники, ідучи безкритично за російськими дослідниками, до російської історії, а говориться об'єктивно про „Київську Державу''. Ба що більше: проф. Віттрам у своїй блискучій і знаменито синтезованій доповіді зовсім слушно зауважив, що вправді треба підкреслити приналежність слов'янського світу до Европи, але не можна говорити про внутрішню одність слов'ян, як певної цілости. Слов'янські народи належать поодиноко до Европи, а не слов'янщина як цілість. Це своє твердження обосновував він, м. ін., правильним поглядом, що між Польщею й Росією є куди більші різниці, ніж цього дозволяли б надіятися мовні подібності. Упадок Чеської і Польської держав назвав він шкодою для Европи. А панслявізм, як ідея, став, на думку доповідача, виразним інструментом в руках російського націоналізму. Зрештою, і в Росії ідея панслявізму не завжди була послідовно пропаґована. І по тих цілком правильних ствердженнях, які могли б бути саме прекрасною експозицією до логічного висновку, що східня границя Европи біжить посередині слов'янщини, залишаючи Росію поза Европою, автор зовсім незрозуміло арґументував тезу европеїзму Росії. І на його прикладі чи не найвиразніше видно, як справжні досягнення об'єктивного досліду розбазарено, намагаючися дійти до прийнятої з політичного погляду тези, що европейська спільнота зможе в майбутньому базуватися на німецько-російській співпраці.

Досягнення господарської Секції

Найбільше об'єктивно і речево підійшла до свого завдання господарська Секція, імовірно тому, що не пов'язувала своєї проблематики з якимись політичними перспективами, але аналізувала актуальну господарську дійсність у СССР і в сателітних державах. В даному випадку виразно вістря було звернене проти „режиму'', а не проти „російського народу'', „неповинного в актуальних експериментах'', за які несе відповідальність „тільки теперішній уряд''. Спільною темою Секції було питання: „Зміна структури і пересунення точки тяжіння в господарстві совєтського бльоку від смерти Сталіна''. Саме ведення у проблематику, підготовлене керівником Секції, професором д-ром Тальгаймом з Берліну, відзначалося великою прозорістю формулювань. Він вийшов від ствердження, що раніше в господарській системі большевицьких держав громадянин-консумент був занедбаний, а увага концентрувалася на упромисловленні краю, при чому темп індустріялізації був вийнятково скорий, а її спрямування йшло в напрямі важкої індустрії, пов'язаної передусім з воєнною індустрією. Внаслідок цього прийшло зниження життьового стандарту. Найбільш упосліджені були ділянки сільського господарства, виробництва споживчих дібр, будови домів і цивільного транспорту. З такої політики виникали часті кризи у вижинлюванні населення поодиноких країв, не зважаючи на те, що самі країни були аґрарні. В половині 1953 р. прийшло до відомої зміни курсу господарської політики, мотивованої „тяжкими помилками попередніх часів''. Увагу звернено на споживчий сектор, і заговорено про потребу скріплення приватної ініціятиви. Німецькі дослідники поставили собі передусім ціллю знайти причини тих змін.

К. Петрус

ДЕТЕКТОР БРЕХНІ

Коли американці скинули були на Японію дті атомові бомби й знищили ними сотні тисяч людей, людство аж ахнуло від страху! А японський мікадо негайно звелів капітулювати перед альянтами й попрохав миру... Війна була закінчена, мертвих та попечених поховали, а живі заспокоїлися від страху й почали знов жити мирним життям.

Але через пару років після війни всілякі лябораторії наробили тисячі атомових, водневих та кобальтових бомб, що в тисячі разів страшніші від тих „японських", та й почали знов лякати мирне людство. Люди знов почали тремтіти від страху, що від цих бомб може згинути вся наша цивілізація, вся наша культура, все наше життя... Що буде з нами, коли генеральні штаби почнуть гатити один одного цими страшними бомбами? Чи не приведе третя світова війна до того кінця, про який апостол Петро говорить у своїм другім листі, що земля і всі діла на ній згорять? (2 Лист 2,10). Мовляв, як пророкував апостол, так воно й буде: почнеться світова катастрофа...

Ми можемо цілком поділяти ці думки, якби поза ними не було ще більшого страху. І цим страхом може бути оцей детектор брехні!

Американці винайшли його, цей апарат, використовують його і втішаються, що, мовляв, тепер ми зможемо виявляти всіх брехунів-докторів, що вбивають своїх жінок заради коханок, всяких бандитів, що пробують поживитися чужим добром. Та коли хтось запропонував був цим детектором виявити брехню Гіса чи Каплан, учорашніх совєтських шпигунів, то зразу ж таки на всю країну закричали в один голос всілякі „проґресисти" та їхні червоні підголоски: Як так можна, щоб у демократичній країні Вашинґтона п о н е в о лювати свободу волі якимось дідько його знає апаратом?!

Цей крик зразу ж налякав декого з наївних лібералів, але не налякав фабрикантів, що почали виробляти ці штуки цілими серіями й продавати їх на вільному американському ринку. Ви собі галасуйте, а ми собі будемо робити бизнес. Тепер цей апарат може купити всякий громадянин, хто має гроші й бажання. Кажуть люди, що декілька цих машинок купили й совєтчики, що проживають на Парк Авеню. Здавалося б, що в цьому факті немає причини, щоб вона могла стати страхом для людей по той бік залізної заслони. Ну, купили собі детектор брехні, ну й нехай тішаться, перевіряючи своїх жінок на предмет вірности... Але коли до цієї справи підійти інакше, так, як підходять до неї в НКВД-МҐБ, тоді страх від усяких бомб буде здаватись нам таким скромним явищем, як, скажімо, маленьке голуб'ятко. І справді, уявіть собі, що зможуть зробити червоні кати з оцим апаратом брехні?

Ми, проживши під совєтами 30 років, знаємо, що кожна людина там перебуває під доглядом усяких сексотів, тайних і явних аґентів. Але як би там оці христопродавці не нишпорили навкруги своїх жертв, все ж таки можна якось викручуватися від їх обсервації, можна якось маскуватися брехнею, мовчанкою, „липовими" документами... Навіть тоді, коли приходилось попадати у підземелля НКВД, і тоді нещасні в'язні могли якось заховувати частину своєї душі від вимог кривавих слідчих... Навіть страшні мордування не завжди примушували викривати свої тайни й видавати їх на руки червоним катам. Якби чекісти могли читати думки людей, то чи не 95% населення було б знищене, або загнане до концтаборів на тяжкі муки й неминучу смерть?

А тепер, коли до кривавих лап чекістів попали оці детектори брехні, що тепер може бути там, у комуністичному „раю"? Чи зможе хтонебудь „сховатися" від цієї американської машинки? Це буде такий жах, що від одного лише уявлення, у нас поза шкірою полізли мурашки...

Це вже буде щось страшніше від атомових, водневих і кобальтових бомб, це буде страшніше навіть від кінця світу, бо кінець світу є кінець світу й життя, а тут за цим страхом починається щось таке, від чого немає вже порятунку... А коли вже всі підсовєтські люди будуть перевірені оцим апаратом брехні й винищені, як вороги комунізму, або запроторені до концтаборів на вірну смерть, тоді що будуть робити криваві співробітники сатани? Тоді вони постараються захопити весь вільний світ, завоювати його й поставити все людство перед оцим детектором. І почнеться величезна трагедія нещасних істот, що колись іменувалися людьми, а стали роботами — об'єктами для експериментів сатанізму... І нікуди вже не можна буде втекти від цієї страшної машинки.

Тепер ви уявляєте собі, що може бути, коли цей скромний детектор брехні почне орудувати в руках осаталілих катів всесвітнього комунізму!? Це й буде отой останній жах, перед яким водневі бомби будуть здаватися забавкою. Отоді вже, дійсно, прийде кінець не лише нашій грішній землі та нашій цивілізації, тоді прийде кінець і нашому бідному людству, що заплуталось у трьох соснах сучасного матеріялістичного світосприймання... Оце й буде той останній жах, про який апокаліпсис пише, що люди будуть шукати собі смерти, але смерть утече від них.

НКВД-МҐБ — а в його руках детектор брехні!

Останній жах!

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ В НЮ ЙОРКУ

20 листопада 1954 р. в Ню Йорку відбувся акт, що безперечно достойний знайти своє місце в анналах української історії. А саме, цього дня відбулося офіційне відкриття першої української високої школи у ЗДА — Українського Технічного Інституту в Ню Йорку.

Щоби належно оцінити цю подію, треба пояснити, що нова українська висока школа — це не доривочні курси чи виклади, не є також еміґрантська установа, з ближче неозначеними правами і програмою. Це є Українська Висока Школа, що постала на американській землі, як офіційна установа, дозволена найвищою шкільною владою (Борд оф Ріджентс), що має існувати і діяти нарівні з іншими в и с о к и м и школами Америки, надаючи своїм абсольвентам встановлені права та підлягаючи керівництву і контролі департаменту освіти стейту Ню Йорк.

Висока школа у кожної нації є свідоцтвом її культурного стану, та її „зрілости" — отже і постання в ЗДА офіційно визнаної української високої школи є визначним актом культурного і політичного значення. З цим моментом, мільйонова українська спільнота в ЗДА, поруч інших своїх культурно-національних досягнень, виступає як спільнота, що має найвищі культурні досягнення і найвищі політичні аспірації. З того випливає і певний обов'язок цілого українського суспільства в Америці всяко допомагати своїй Високій Школі, щоби серед інших високих шкіл в цій країні, наш Інститут стояв на одному з перших місць.

В ЗДА існує кілька високих шкіл (університетів), як напр. французький, жидівський, та інші, що постали тут, як національні школи. До них приєднується тепер Український Технічний Інститут, де молодь зможе, в своєму оточенні, набирати знань, сталити свій характер та плекати традицію свого народу.

Ініціятори школи мусіли виконати цілу низку вимог, що становить департамент Освіти для відкриття кожної американської школи. Стосувались вони програми школи в цілому та окремих дисциплін, професорського складу, і т. д. Досить сказати, що полагодження забрало цілих три роки. Часом здавалось, що справу треба залишити, як безнадійну, і власне заслугою ініціяторів школи є та витривалість, упертість і віра, яку вони виявили у змаганні до поставленої мети. До цього можна ствердити, що приблизно одночасно з українцями, заходились також представники російської іміґрації в Америці, на чолі з бувшим ректором Московського Університету проф. В. Новіковим, біля оснування в ЗДА російського Університету, але, як було оповіщено в пресі, ці свої заходи припинили. Український Технічний Інститут має право відкривати різні факультети (відділи). Коли 25 жовтня 1954 р. зачались виклади на двох відділах, економічному і школи політичних наук, то за цей час, цебто не цілих два місяці майже докінчено заходи для відкриття других двох факультетів: а) технічного, з підвідділами, інженерним, будівельним, креслення та відчитування плянів, б) агрономічно - лісового. Зроблено заходи для організації лябораторії та різних коротко-термінових курсів, як от: книговодства, креслення, мов; української, англійської, французької, німецької та інш. Це все свідчить про живучість школи, при якій згуртовано 70 осіб педагогічного персоналу.

20 листопада 1954 відбулась інавґурація академічного року в цій нашій новій високій школі. Свято мало урочистий характер, почалося відспіванням американського гимну у виконанні хору Української Православної Церкви Св. Володимира, під диригуванням проф. В. Завітневича. Короткою промовою Голова Кураторії проф. Я. Моралевич відкрив Свято, закликаючи українців підтримати свою школу і тим доказати зрілість нашої Нації. Святочні Зборн провадив ред. Ярослав Чиж, тепер один з директорів Каммон Кавнсил. Проф. д-р А. Марголін, що є президентом УТІ., виголосив святочну промову в англійській мові на тему: „Програма і напрямні Українського Технічного Інституту", підкреслюючи зв'язок новозаснованого Інституту із своїми попередниками в ЧСР та Німеччині, як також із усім національно - визвольним рухом, що має своєю остаточною метою — повне визволення українського народу.

Новозасновану Школу щиро привітали визначні особи та установи. Устний привіт виголосив теж президент УНР на вигнанні д-р Степан Витвицький. Всі промовці щиро вітали новозасновану Школу, підкреслюючи її загально національне значення та обіцяли моральну і можливу матеріяльну допомогу. Позатим наспіли численні привіти в англійській мові, які відчитав лектор Інституту мґр. Р. Олесницький. Ці привіти м. і. надіслали: Говленд Й. Сарджент, президент Американського Комітету Визволення від Большевизму, Ф и л и п М о з л і, проф. Колумбійського Університету, сенатор Лімен та інші. Багато надійшло писемних привітів також українською мовою, від різних осіб та Установ, які відчитав асист. проф. д-р Ю. Фединський, секретар Інституту.

Після привітів виголосив доповідь директор Інституту професор д-р Я. Зозуля на тему: „Навчання в Українському Технічному Інституті", знайомлячи присутніх з програмою Інституту та ближчими черговими завданнями школи.

Свято закінчилось короткою мистецькою програмою, а саме — хор Української Православної Церкви під диригентурою проф. В. Завітневича відспівав пісні: „Встає хмара з-за Лиману" та Кантату про Почаївську Божу Матір.

Після хору, численна публіка виконала з піднесенням традиційне акатемічне „Ґавдеамус" та Український Гимн, яким і закінчено це небуденне культурне Свято.

Д-р Василь Вереш.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

До 20-річчя смерти акад. Михайла Грушевського.

3 грудня 1954 року в Літературно-Мистецькому Клюбі Ню Йорку відбулася доповідь проф. Григорія Костюка про останні роки життя й загадкову смерть академіка Михайла Грушевського. Подавши з початку самі факти з останніх чотирьох років життя акад. М. Грушевського (від 1930 року по 25 листопада 1934 року) доповідач перейшов до докладної і цікавої аналізи тої доби і того політичного підсоння, яке стало панівним тоді в підсовєтській Україні й в цілому СССР взагалі. Історія висилки М. Грушевського з України (березень 1931 рік), масові арешти його однодумців і послідовників, М. Шрага, М. Чечель, П. Христюк, Г. Косак та ін.), арешт Грушевського по приїзді в його підмосковське заслання (Поґодінка), його слідча процедура в Харкові, несподіваний виклик назад до Москви, звільнення з-під арешту, знову Поґодінське заслання, явки в НКВД, виклики в ЦК ВКП (б), вимагання „деклярації", відмова Грушевського дати будьяку „деклярацію", погроза і несподівана смерть — про все це слухачі довідалися з цікавої, логічно побудованої і обґрунтованої доповіді проф. Г. Костюка. Цікаві відомості подав доповідач про цілий ряд викритих ніби тоді підпільних організацій в Україні (Український Національний Центр, Організація українських есерів, Вльок українських націоналістичних партій), що з ними в той чи інший спосіб пов'язували акад. Грушевського та його послідовників.

На підставі цілого ряду фактів, документів, припущень і спогадів, що були друковані вже поза межами Совєтського Союзу, доповідач приходить до переконливого висновку, що несподівана смерть великого українського вченого і першого президента відновленої в революцію 1917 року української держави в санаторії в Кисловодську від операції офіційного лікаря міської лікарні є логічним завершенням плянованого московськими централістами і єдинонеділимцями терору проти українського народу взагалі і його великого вченого, державного діяча і патріота академіка М и х а й л а Сергійовича Грушевського.

М. О.

Бет, Н. Й.

Будуємо церкву.

Невелика українська громада в Беті, бо всього около 20 родин, в минулому році оснувала нову парафію, ініціяторами якої були 4 родини новопоселених скитальців, що перші дали почин в організуванні нової парафії, під назвою „Українсько-Католицька Церква Царя Христа" в Беті. В травні минулого року (1953) Преосвященний Кир Константин дав свій дозвіл на оснування нової парафії, а парохом назначив Всч. о. Антона Кучму, також скитальця.

Ще заки формально була основана парафія, вибрано комітет будови церкви, котрий занявся збіркою на будову. Парафіяни, старі іміґранти, поставились дуже ввічливо щодо збірки, зложили трохи готівки, так, що вже в серпні минулого року закуплено площу і розпочато будову, а в грудні минулого року викінчено пивницю, до якої перенесено тимчасово каплицю.

Будова поступала, при Божій помочі, вперед. Всі парафіяни жертвували всю свою працю даром, плачено тільки потрібний до будови матеріял і вже в серпні цього року була церква накрита. Кошта будови церкви (самий матеріял) вже виносять коло 9,000 дол., що на таку маленьку громаду дуже багато.

Церква ще не докінчена з браку грошей. Наші жертвенні парафіяни вже дуже стягнулися і кажуть, що не всилі так скоро тепер церкву викінчити. Наш „Комітет Будови" кидається на всі боки, щоби здобути який гріш, щоб як найскорше викінчити Дім Божий та звернутся з просьбою до всіх добрих людей, до всіх священиків і організацій, щоб допомогли завершити це Богові угодне діло.

Іван Герцик, за Будівельний Комітет; **Гарі Макітра**, тростіс.

Йонґставн, Огайо

Віче.

Старанням Відділу Українського Конґресового Комітету Америки для м. Йонґставн і околиці відбулося у нас в неділю, дня 28 листопада ц. р., віче, на яке Централя УККА прислала, як свого делеґата та промовця, п. Степана Шипилявого.

Віче відкрив голова Відділу УККА п. Юрій Присташ, який привітав делеґата Централі та подав, що предметом віча буде інформація про діяльність УККА та про потребу піддержувати стало цю діяльність морально і матеріяльно.

Потім д-р Роман Стахура представив коротко етапи розвитку національного життя нашої іміґрації в Америці, яке було завершене створенням загально - національної, політичної і понадпартійної репрезентації УККА, що є представником і виразником поглядів, бажань і домагання цілої нашої народної спільноти в ЗДА.

П. С. Шипилявий, привітавши присутніх від Цендралі УККА, дав на вступі свого цікавого реферату короткий начерк обставин, у яких жив та розвивався наш нарід так на Східній як і на Західній Україні, дальше представив причини еміґрації до Америки та підчеркнув, що, мимо далекої віддалі, еміґрація заховала духовий зв'язок зі своєю Батьківщиною та все живо реаґувала на всі прояви і потреби нашого національного життя. Промовець вказав на вагу і значення організованости суспільности та представив широку діяльність УККА. Поінформував також про стан Народного Фонду та його потреби, представивши процентово видатки на поодинокі ділянки діяльности УККА. Промовець підчеркнув, що жертвенність на цю так потрібну і конечну працю є дуже мала, багато менша від наших можливостей, та що вона повинна бути побільшена, щоб УККА мав потрібну силу.

В дискусії присутні висказували свої погляди відносно збірок на Народний Фонд, вказували на потребу більшого заангажовання молоді та її організацій до праці для УККА, а також порушили справу зазначування української національности на громадянських паперах. П. С. Шипилявий давав на всі порушені справи вичерпуючі відповіді.

Потім промовляв ще коротко п. Микола Чепак з Відділу УККА в Варрен, Огайо.

По подяці, яку висловив голова п. Ю. Присташ делеґатові Централі УККА та іншим бесідником, закінчено віче відспіванням українського національного гимну.

Шкода, що участь нашого громадянства на цім вічу не була надто велика, бо на вічу були представлені та пояснені справи, які повинні інтересувати кожного члена нашої народної спільноти.

Д-р Роман Стахура.

Запит с к л а д а ч а: А скільки грошей зібрано на тому вічу для Народного Фонду УККА?

АРХЕОЛОГІЯ В СССР

(Продовження зі ст. 2-ої)

праці М. Міллер обговорює стан археологічної науки в СССР після 1945 р. Вона переведена тепер на чисто тенденційні, політичні позиції, з головним завданням посилити досліди над етногенезою східніх слов'ян, дошукуватися їхніх ще ранньо-історичних слідів теж поза їх сьогоднішніми е т н о графічними границями і тим доказувати прадавні права СССР на всі загарбані тепер сусідні землі.

Відносно західніх сателітів (Польща, Ч е х о словаччина) та західніх українських земель совєтські археологи, за наказом згори, намагаються доказати, що прабатьківщина східніх слов'ян займала величезний простір від басейну Висли по басейн Волги включно. Подібна акція з тою самою методою ведеться теж і в південному напрямі. „Справа дійшла до того, — каже М. Міллер, — що слов'янські пам'ятки віднаходяться і в Румунії і археологів, що знайшли такі пам'ятки, за порядком з Кремлю, премірується". Між іншим кілька румунських археологів дістало державну премію за відкриття слов'янського городища біля м. Ґалацу на долішнім Дунаї.

Цінні відомості в праці М. Міллера можна б лише в деччому доповнити. Перший початок заінтересування офіційних кол старовиною у Східній Европі, і то саме українських, не російських, треба класти на пів століття раніш від 1679 року. Великий київський митрополит Петро Могила, основник першої в Україні Академії Наук (Могилянська Колеґія), вже у 1633 р. перевів розкопи руїн Десятинної церкви в Києві, шукаючи гробу кн. Володимира Великого, реставрував пошкодження св. Софії і Спаської церкви на Брестові та перевів реконструкцію печер Києво-Печерської Лаври, супроводжуючи її розкопами. Пам'ятки старовини, що були виявлені під час усіх цих робіт, переховувалися у св. Софії та в Печерській Лаврі як реліквії (П. Курінний: Нариси з історії ук. археології, 1947).

(Продовження буде).

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплат „Свободи" та свою пожертву на фонд д и т я ч о г о ж у р н а л у „В е с е л к а".

СПИСОК Ч. 44.

Н. Геречка, Сомервіл	$5	О. Коморовський, Фила.	2
С. Карпа, Гілсайд	5	Ч. Назаревський, Шікаґо	2
Д-р С. Тисовський, Бофало	3	П. Кос, Акрон	2
В. Чміль, Гемтремк	3	М. Ковбасюк, Джерзі Сіті	2
О. Попадюк, Гемілтон	3	Г. Костюк, Дітройт	2
І. Лесняк, Ню Йорк	3	В. Бараник, Дітройт	2
М. Белейканіч, Сиракюз	3	Радіо Год. Самбірського, Шік.	2
М. Долинський, Нюарк	3	М. Світ, Ню Йорк	2
Інж. Е. Смішкевич, Менвіл	3	о. М. Угорчак, Монессен	2
І. Васильковський, Боффало	3	Г. Мельник, Ню Йорк	2
М. Сениця, Клівленд	2	Ф. Ватраль, Маджестік	1.25
Є. Білинський, Мекізпарк	2	Н. Гурба, Шікаґо	1.25
С. Класюк, Гемден	2	В. Багрій, Клівленд	1
Р. Яськів, Топіка	2	Лес. Маценко, Гартфорд	1
Д-р Н. Карапінка, Ірвінґтон	2	Т. Маценко "	1
Д. Миґа, Рачестер	2	А. Водник, Нотгемптон	1
З. Гнатюк, Ірвінґтон	2	П. Сталіс, Гемтремк	1
М. Горват, Трентон	2	Г. Пiліпенко, Саратоґа Спр.	1
М. Сакалош, С. Бенд	2	о. Прот. С. Гаюк, Ютіка	1
О. Рибак, Гарвуд	2	Разом	$ 91.50
М. Олійник, Ню Йорк	2	Раніше проголошено	8,881.71
В. Білик, Дірборн	2		
М. Сушко, Парма	2	Разом в п л и н у л о	$8,973.21
А. Напора, Нюарк	2	на фонд „Веселки".	

Филаделфія, Па.

Створення Батьківського Кружка при Українських Професійних Музичних Курсах.

В суботу 6-го листопада ц. р. в домівці Клюбу Горожан при вул. Френклін у Филаделфії відбулися перші сходини батьків учнів Укр. Проф. Муз. Курсів. Сходини відкрив керівник школи д-р Антін Рудницький, який, привітавши численно зібраних гостей, розповів спершу про організацію цієї нової музичної установи.

Присутні довідалися, що безпосереднім товчком до заснування Музичних Курсів було бажання та прохання чималого гуртка наших громадян, щоб відчинити Музичну Школу, в якій українські учні мали б можливість скористати з величезного музичного і педагогічного досвіду та мистецьких талантів декількох наших передових музик, інструменталістів та співаків, неділяльних в будьякій іншій українській музичній школі. Дальше д-р Рудницький розказав про завдання Музичних Курсів: дати учням музичне виховання українське духом, суто професіональне та своїми методами зв'язане з руслом музичного життя Америки, та згадав про окремі привілеї, як стипендії до американського каледжу, доступні для абсольвентів Музичних Курсів, одержання „Вчительського Диплому", признаного властями в цілій Америці, які мають учні професійних Музичних Курсів і т. п. Врешті д-р Рудницький піддав думку музичних імпрез та відчитів виховно-інструктивного характеру, які творили б частину загально - педагогічного пляну цієї музичної школи й представив присутніх членів учительського збору: п. Марію Сокіл, п. Лідію Вульбу, п. Софію Горницьку та п. Ярослава Миґасюка.

В оживленій дискусії всі одноэгідно підчеркнули велике значення та користь з організації такої музичної школи та з радістю прийняли вістку, що, не зважаючи на всякі перепони, Українські Професійні Музичні Курси мають вже сьогодні у самій Филаделфії кількадесять учнів.

Присутні одноголосно одобрили у п р а в у Батьківського Кружка в такому складі: п. Марія Харина, голова; п. Марія Котельницька, містоголова; п. Ярослава Кравчук, секретарка; п. Роман Книш, скарбник, п. Микола Вульба, член управи. Ухвалено покликати до життя „Кружок Приятелів" Укр. Професійних Музичних Курсів, до якого усі присутні зобов'язались приєднати членів.

Ярослава Кравчук.

До Вшан. Передплатників Енциклопедії Українознавства.

Усіх, хто передплачував ЕУ за моїм посередництвом, а ще не має всіх зшитків, чи томів, — прохаю негайно зголосити це на адресу: M. Shlemkevych, 140 — 5th St., Elizabeth, N. J. — На цю ж адресу можна присилати передплату на нову, гаслову ЕУ в 4-х томах. Прохаємо пам'ятати, що речинець знижкової передплати кінчається 31. грудня. Не пропустіть того терміну!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Міннеаполіс, Мінн.

70-ліття СУА.

Відділ місцевого СУА, що нараховує біля 20 дійсних членів, є активною частиною українського жіноцтва на терені міста Міннеаполіс. Очолює його скромна діячка і відома українська патріотка пані Олена Бенцаль - Карп'як. Під її проводом українські жінки Міннеаполісу проводять значну суспільно-громадську та харитативну працю, збагачуючи цим самим патріотичний дорібок всього українського громадянства, а особливо українського жіноцтва Америки.

Походячи зі східньо-українських земель і належачи до греко-католицької громади, пані О. Бенцаль — Карп'як відзначається своєю беззастережною загально - українською, отже національною, а не провінційною поставою у всіх галузях життя. Ця прикмета робить її вищою понад всіх, що не можуть або не бажають вирости зі своїх вузько-групових орбіт та впливів. Щоби переконатися в цьому, досить хоч би згадати такі факти з діяльности відділу СУА під її керівництвом. Відділ СУА вже від двох років допомагає українській дітворі та залишенцям в м. Авґсбурґу, в Німеччині, добровільно оподаткувавши себе сумою в 10 долярів місячно, висилаючи, окрім грошей, також харчі та одежу. Також відділ кількаразово спричинився до матеріяльної допомоги українському студентству в Німеччині, як теж відзначився на терені м. Міннеаполіс багаторазовою участю в суспільно-громадській та культурній праці, влаштовуючи дитячі імпрези, вистави, академії, тощо.

З нагоди 70-річчя українського жіночого руху, відділ влаштував дня 5 грудня ц. р. свято, зумівши зорганізувати біля себе активне жіноцтво Твін-Ситі. Програма, що її виконували спільними силами жінки поодиноких груп та громад, охоплювала такі точки: „Гимну Союзу Українок" у виконанні хору відділу СУА, скрипкового сольо О. Худик, сольо-співу О. Бринь, деклямації І. Машталір, пісень у виконанні хору СУА під диригентурою О. Луцик, фортепіянового сольо І. Вдовенко, деклямації Л. Мінькович, сольо-співу Люби Перчишин, відомої української артистки-мистця в писанні крашанок, вишиванні, керамічному мистецтві та співі, деклямації М. Кротюк, знаменитої декляматорки з високостилевим діяпазоном передачі та виконання, пісні славного хору сестрицтва при церкві св. Юрія Переможця під високофаховим керівництвом от. протот. М. Бриня, та монтажу Ірини Лаврівської (базованому на вийнятках з творів Т. Шевченка, О. Теліги та інших), у виконанні пластунок м. Міннеаполіс (К. Павлишин, І. Машталір, Т. Колодницька, Л. Міньковнч, Ю. Колодницька, І. та К. Іваськевич, І. Крамарчук, керівник О. Бенцаль-Карп'як).

Надзвичайно змістовні доповіді пані В. Янович від Золотого Хреста та пані О. Бенцаль-Карп'як, голови місцевого відділу СУА доповнили своїм змістом програму, задовольнюючи також інтелектуальну спрагу присутніх.

З привітальним словом виступали: Коцюба від ОДВУ та д-р О. Лютий-Лютенко від місцевого відділу УККА. Присутніх було біля 60 осіб. Прибутки з вечора призначено на допомогу пані Ользі Петлюрі та українському студентству в Німеччині.

О. Л. Л.

Спорт

ШІКАҐО, ІЛЛ.

„ЛЕВИ" — „ІҐЕЛС" 1:1 (0:0).
(Після продовження).

Фінал стейту Іллиной за професійну чашу ЗДА між „Левами" та „Іґелс" покінчився в неділю 5. XII. ц. р., помимо заряджєної суддями догривки, нерішеним вислідом. Гра була продовж цілої зустрічі відкрита й дуже завзята. З огляду на рівновагу сил — змагання не досягли належного технічного рівня, все ж таки держали в нап'яті біля 1,000 глядачів від першої до останньої хвилини.

Одинокі ворота для „Левів" здобув Юліян Куляс на 47 хв. гри, використовуючи притомно одну із рідких підворітних ситуацій. Кращі змагуни „Левів": Куцан, Андрушко й Касіян.

Склад: Касіян, Мелешко, Ляхів, Коханюк (Кузик), Тищенко, Андрушко, Маркевич (Білинський), Куцан, Дахнівський, Банах (Куляс), Стахровський.

Як довідуємося від представника Іллиной Соккер Комишен — змагання будуть повторені в цілості в наступну неділю 12 ц. м.

Юніори „Левів" під керівництвом п. Кота розгромили юніорів „Фіхте Рамс" рахунком 6:0, кваліфікуючися до другої рунди розгривок за чашу Америки.

Роман Дублянпця.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge, Branch 112, will have their monthly meeting on December 19, in the St. Peter & Paul Church hall after the 3rd and 4th Mass. As it is nearing the close of the year, we ask members who are in arears in their dues to please make every effort to bring your dues up to date. Also a date for the Annual meeting will be discussed. — Ann M. Cooper, Secy.

МІЛВОКІ, ВІСК. — Т-во ім. І. Франка, відд. 103, повідомляє усіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться 18. грудня о 7 год. веч. в церковній залі, Савт 11 вул. і Вест Вашингтон вул. Проситься всіх членів прийти. Довгуючих членів проситься вирівняти свої вкладки, в противнім разі будуть суспендовані. Буде звіт контролі і вибір уряду на 1955 рік. — В. Колодрубець, предс.; П. Стецик, кас.; К. Герис, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. о. Николая, відд. 127, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 19. грудня, в церковній залі при Філмор і Онейда вул. зараз по спів. Сл. Божій. Буде вибір уряду на 1955 рік. Крім того урядники полагоджують справи і в 4-ту неділю з згаданий час і залі. Проситься всіх члениць і членів взяти участь у тих зборах. Проситься також вирівняти свої вкладки, щоб оминути суспенди. Суспендовані члени, які заплатять, будуть прийняті наново. Просимо зголошувати своїх знайомих до відділу в члени УНСоюзу. — І. Вула, гол.; П. Володка, фін. секр.; М. Левицький, рек. секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Б-во св. о. Николая, відд. 369, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в суботу, 18. грудня, о год. 5:30 поп., в церковній залі. Проситься всіх членів прийти на збори. Буде звіт контролі з відділового майна за 1954 рік і вибір уряду на 1955 рік. — Уряд.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.—Т-во Укр. Січ, відд. 170, повідомляє, що збори відббудуться в неділю, 19. грудня, в 6 год. веч., в У. Н. Домі, 183 Fleet St. Проситься довгуючих членів прийти вирівняти свої вкладки, щоб не переносити довгу на наступний рік. — П. Мелень, предс.; І. Грабар, секр.

ДЕРБИ, КОНН. — Т-во Запорозька Січ, відд. 23, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 19. грудня, о год. 1. попол., в залі 229 Май вул. Проситься членів прибути численно хоч раз у рік на збори. Буде вибір уряду на 1955 рік, тому обов'язком кожного члена бути на тих зборах. — В. Прескович, предс.; А. Прескович, кас.; С. Шуран, секр.

ІСТ СТ. ЛУЇС, ІЛЛ. — Б-во св. Михаїла, відд. 308, повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться 19-го грудня о год. 1-ій попол. — М. Івасишин, пр.; П. Коробій, кас.; П. Івасишин, секр.

СТ. ЛУЇС, МО. — **Річні збори** Т-ва Володимира, відд. 179, відбудуться 19. грудня в УНДомі, 2838 Маґнолія вул. о год. 1-ій попол. Просимо членів прийти і вислухати звіт уряду. Просимо привести зі собою нових членів, а одержите нагороду за приєднання нового члена. Довгуючих членів просимо вирівняти свої залеглі місячні вкладки. Буде вибір нового уряду на рік 1955. По скінченню зборів буде перекуска для членів. — М. Дмитришин, предс.; М. Кульчицький, кас.; М. Паращак, сек.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — **Річні збори** Бр. св. о. Николая, відд. 5, відбудуться в суботу, 18-го грудня, в год. 7:30 веч., в залі У. Д. Гор. Клюбу, 25-06 — 31 St. Просимо всіх членів і члениць прийти на збори. Буде звіт кон. комісії і уряду за 1954 рік. Є інші важні справи як вибір уряду на 1955 рік. — М. Ливицький, предс.; Г. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — **Річні збори** Т-ва Запорозька Січ, відд. 347, відбудуться в неділю, 19-го грудня, в год. 2-ій попол., в залі де звичайно. Просимо всіх членів прийти обов'язково. Буде звіт контр. комісії за 6 місяців. Будуть також інші справи і вибір уряду на 1955 рік. — С. Патин, предс.; С. Чопик, кас.; Г. Гимчій, секр.

ГЕМОНД, ІНД. — Відд. 107, Б-во св. І. Хрестителя, подає до відома своїм членам, що **річні збори** відбудуться 18. грудня о год. 2. попол. в церковній залі. Важні справи до полагодження. Вибір уряду на 1955 рік. — І. Матейчук, секр.

САҐІНАВ, МІШ. — Т-во Український Клюб, відд. 309, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, **19-го** грудня, при 205 Варрен вул., о год. 2. попол. Проситься членів прийти на час. Буде річний звіт уряду і контр. комісії, вибір уряду на 1955 рік та інші важні справи. — П. Кобас, секр.

В. ПУЛМАН, ІЛЛ. — Б-во св. Арх. Михаїла, відд. 243, повідомляє, що **річні збори** відбудуться 19-го грудня о год. 2. попол. в парафіяльній залі. Буде вибір уряду на 1955 рік. Просимо всіх членів явитися громадно. — Білик, секр.

ВЕСТБУРИ, Л. АЙ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, відд. 267, відбудуться в суботу, 18. грудня, о год. 7. веч. Кожний член обов'язково має явитися на цих зборах. Член, який ще не звернув книжечки і грошей за продані білети, мусить це зробити перед зборами. — К. Дідух, секр.

ДЕРРИ, ПА. — Б-во св. І. Хрестителя, відд. 113, повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 19. грудня, о год. 1:30 попол., в залі У. Н. Дому при Овен Еве. Проситься членство прибути на це важне зібрання і вислухати звітів управи з 1954 р., а потім відбудеться вибір управи на рік 1955. З огляду на важність справ присутність всіх обов'язкова. — Н. Курчак, предс.; А. Козел, кас.; Д. Годчак, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя, відд. 270, відбудуться 17. грудня, в неділю, год. 2:30 попол., в У. Н. Домі. Обов'язком кожного члена прибути на збори, заплатити довгуючі вкладко до Бр. і білети, до виповнення фінансових книжок для контрольної комісії. — Т. Гіль, пр.; М. Баран, фін. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Т-во „Леви", відд. 399, повідомляє, що 19 грудня в залі „Україн. Бесіда" при 2410 W. Chicago Ave. о год. 12:30 відбудуться **річні збори** членів, на яких буде вибір нових членів управи. Присутність обов'язкова. — В. Кашуба, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Т-во ім. С. Мельничука, відд. 331, повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 19. грудня, о 2-ій год. попол. Проситься членів прибути на ці збори та вислухати звіту уряду і контр. комісії; також буде вибір уряду на 1955 рік. — М. Ключка, предс.; П. Чопек, кас.; А. Романюк, секр.

КЕНЗАС СИТІ, КЕН. — Б-во св. Володимира, відд. 323, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що **річні збори** відбудуться в неділю, 19. грудня, в Домі Б-ва св. Володимира, о 1-ій год. попол. Проситься всіх членів прийти на ті збори, будуть важні справи до полагодження. Буде річний звіт уряду і вибір уряду на 1955 рік. — Т. Боруцький, предс.; В. Феден, кас., Д. Яремко, секр.

ЕЛМАЙРА, Н. Й. — Т-во ім. І. Франка, відд. 271, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 19. грудня, о год. 12:30 попол., в залі на Лакавана Еве. У програмі звіт уряду, контр. комісії, вибір уряду на 1955 р. З огляду, що заля буде зайнята около 4. год., проситься всіх членів прибути на означений час. — Г. Левуш, предс.; П. Романишин, кас.; І. Чопко, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Б-во св. Василія, відд. 364, повідомляє, що міс. збори відбудуться не другої, а третьої неділі в місяці, то є 19. грудня, в Укр. Домі (Іст), о год. 2. попол. З огляду на важність справи просимо про якнайчисленнішу участь. Довгуючим пригадуємо вирівняти вкладки до кінця року вже на найближчих зборах, з огляду на замкнення книжок до річного звіту. — Я. Кравчук, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.—**Річні збори** Б-ва св. о. Николая, відд. 104, відбудуться 19. грудня точно в год. 3-ій попол. Проситься всіх членів прибути, буде звіт з діловодства уряду і контр. комісії за рік 1954 та вибір уряду на 1955 рік. — М. Зельвак, секр.

БЕНТЛЕЙВІЛ, ПА. — Б-во св. Михаїла, відд. 109, повідомляє, що збори Т-ва відбудуться 19-го грудня, на яких буде вибір урядників на черговий рік. — В. Звірек, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. — Т-во Запорозька Січ, відд. 385, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 19-го грудня, в церковній залі, по третій Сл. Божій. На ці збори повинні прийти всі члени і вирівняти свої вкладки. Буде вибір уряду на 1955 рік і тому обов'язок кожного члена бути присутним. — П. Федорців, предс.; Й. Ковалів, кас.; Й. Греськів, фін. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. І. Франка, відд. 83, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 19. грудня, о год. 1. попол., в домі Т-ва УАГорожан, 847 Н. Френклин вул. Проситься членів прибути. Буде звіт контр. комісії, урядників і вибір урядників на 1955 рік. Присутність всіх конечна. — С. Чорномаз, секр.

РАНКІН, ПА. — Б-во св. Григорія, відд. 24, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що **річні збори** відбудуться в неділю, 10-го грудня, о год. 2-ій попол., в Домі 223 Норт вул. Проситься прийти на час. Буде звіт уряду і контр. комісії за 1954 рік. Є важні справи до полагодження. — А. Круль, пр.; А. Кушнір, кас.; Н. Щур, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Відд. 292 повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 19. грудня, о год. 1:30 попол., в У. Н. Домі, 4655 Мартин вул. при Мішіґан. Проситься всіх членів громадно прийти. Буде звіт уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1955 рік і інші важні справи до вирішення; одною з них буде полагодження справи запомогової каси хворих. Тому обов'язком кожного члена бути присутним на тих зборах. — В. Дідик, предс.; М. Ґузиляк, кас.; П. Федик, фін. секр.; Д. Дубрівний, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє місцевих і позамісцевих членів що місячні збори відбудуться в середу, 15-го грудня, о годині 7.30 вечором, в УНДомі при Фліт вул. Обов'язком кожного члена є прийти на збори і заплатити свою вкладку. Позамісцеві члени хай посилають свої вкладки Моні Ордером або чеком. Довгуючі члени легковажать собі плачення вкладок, і довгують по кілька місяців, а Товариство не буде за нікого платити, тому такі члени, як не заплатять свого довгу на цих останніх зборах у цім році, будуть суспендовані. — П. Костик, предс.; І. Патуляк, касир; В. Кушнір, секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 16-мільйонового майна УНСоюзу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Повідомляємо членів Б-ва св. о. Николая, відд. 106, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 19-го грудня, в домі відділів УНС, 843 Н. Вестерн Еве., о год. 12-ій вполудне. Просимо членів прибути на 10-ту годину до церкви св. Николая, де буде Панахида за померлих, а опісля будуть збори, на яких можна вплачувати свої місячні вкладки, щоб не переносити довгів на наступний рік. Суспендовані члени, що заплатять, будуть прийняті наново. — Н. Гуль, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. — Б-во св. І. Хрестителя, відд. 247 подає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в четвер, 16-го грудня, о 7-ій годині веч., а **річні збори** відбудуться в неділю, 19-го грудня, о год. 2-ій попол., в церковній залі св. Петра й Павла, укр. правосл. церкви, 623 So. Heald. Просимо всіх членів вирівняти свої довги. З огляду на важність справ присутність всіх обов'язкова. — М. Маєр, секр.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"!

РОЗШУКИ

Пошукую братанка **ДМИТРА КАЩУКА**, уродженого 1923 р., в селі Коліби, пов. Бережани — Україна. Останню вістку від нього мав 1948 з Мюнхену, Німеччина. Відомості слати на адресу:
THEODORE KOSS
42-27 Hampton St., Elmhurst 73, L. I., N. Y.—Tel.: Twining 8-8002

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тисячами і співвласниками 15-ти мільйонового майна організації!

Посмертні Згадки

ГРИЦЬ БРЕЖІНСЬКИЙ, довголітній член відд. 300 УНСоюзу в Джанставн, Па., помер 17-го листопада 1954 р., в 66 році життя. Покійний родився в селі Звіничей, пов. Лісько, Західна Україна. Полишив в смутку дружину Юлію, 2 синів, 5 дочок, 5 внуків і брата. Похорон відбувся 20-го листопада з погребового заведення до католицької церкви, а відтак на католицький цвинтар в Претцбурґу, Н. Й. — В. Й. П.!
Ф. Кавчак, секр.

ОЛЕНА КАСЛОХНИЧ, з дому Черниш, членка Т-ва „Дністер" відд. 498 УНСоюзу в Венкувері, Б. К., померла 29. листопада 1954 р., по довгій і тяжкій недузі проживши 47 р. Походила з містечка Копичинці, Зах. Україна. Оставила у великім смутку мужа, доньку Павліну Дмитерко, 2 синів і одного внука. Похоронена 2. грудня на місцевому цвинтарі Ocean View Burial Park. — В. Й П.!
Т. Каслохнич, секр.

Повідомляємо Рідню, Приятелів і Знайомих, що дня 11-го грудня 1954 р. по тяжкій недузі помер у Клівленді, проживши 67 років — наш найдорожчий Муж, Батько і Тесть

бл. п. ВАСИЛЬ КОЦЬ

б. вояк УСС, взірцевий громадянин і патріот.
Похорон відбувся у вівторок, 14-го грудня у Клівленді. Опечалені і горем прибиті:
ДРУЖИНА, ДІТИ, ЗЯТЬ і НЕВІСТКА.

ТАРЗАН, ч. 3381. Помста.

— Щоб ніхто не втік! — гукнув заступник. — На бороду Магмуда, беріть їхнє золото... але жадних в'язнів.

Бандити Магмуда немилосердно сплюндрували село. Як швидко вони прийшли..., так і відійшли... а по їхніх п'ятах... знищення

Але не без заплати. Коли бандити втікали... одна стріла месника відірвала Ел Магмуда від охорони... і повалила ватажка на землю.